

Consideracions sobre els Sudokus Hexagonals Simètrics (SHS)

El sudoku clàssic (el de 81 cel·les, organitzades en nou files de 9, nou columnes de 9 i nou regions quadrades de 9) és el més popular, i també el més versàtil en el sentit d'admetre gran varietat de tècniques de resolució i adaptar-se a un ampli ventall de jugadors, quant al grau de dificultat. D'altra banda, les regles de joc són ben senzilles, cosa que no passa amb l'anomenat Hanidoku de 61 cel·les, per exemple, que és un sudoku hexagonal (la triple adscripció de cada cel·la a una fila, una columna i una regió ha estat substituïda per l'adscripció a tres fileres que formen angles de 60°) en què la posició de les cel·les condiciona també els valors admissibles, que es redueixen a mesura que s'acosten a la perifèria: així, a cadascuna de les sis fileres que formen el contorn hexagonal hi pot haver valors de l'1 al 5, del 2 al 6, del 3 al 7, del 4 al 8 o del 5 al 9 (de manera que l'única xifra que hi figurarà de segur és el 5), perquè la norma és que en cada filera de N cel·les hi pot figurar qualsevol interval de N valors (no necessàriament ordenats) de la sèrie ordenada 1, 2, 3, ... 9. Això provoca que la seva resolució dugui força temps, com pots comprovar fàcilment anant a www.sudokulist.com/ordering/MMHome.asp?prod=10 i provant de fer quatre hanidokus que Michael Mepham (l'autor dels sudokus del diari barceloní LA VANGUARDIA) qualifica molt benèvolament de suau, moderat, dur i diabòlic.

Doncs bé, si l'autor no pot dir que com a passatemps sigui més entretingut que el sudoku clàssic, sí que pot vantar-se d'haver fet una bona troballa: un sudoku hexagonal de 61 cel·les (buscant a Internet no ha trobat res de semblant) que obvia la gran dificultat del Hanidoku; més que obviar-la, la substitueix per una altra de menys feixuga. Si pot tenir o no acceptació entre navegadors sudokòmans, això ja seria objecte de la psicologia social, matèria en què és un ignorant: en la bipolaritat de tota persona entre la seguretat que dona allò que ja es domina (seguir jugant amb el sudoku de sempre, rendibilitzant l'experiència adquirida) i l'atracció per la novetat (el repte d'allò desconegut), no sap quina tendència deu prevaler entre els inquiets exploradors d'Internet que presten atenció a aquesta mena de jocs.

Igual que se sol fer amb el sudoku clàssic, i a títol d'orientació per al jugador, els Sudokus Hexagonals Simètrics (SHS abreviadament, així és com l'autor ha decidit anomenar l'invent, tot i que s'accepten suggeriments) es qualificaran, segons el nivell de dificultat, en fàcils (resolubles en menys de 10 minuts), intermedis (entre 10 i 20 minuts) i difícils (en més de 20 minuts). Però abans de seguir, i atès que en la lletra menuda de la portada informativa ja s'hi donen les regles de joc, més que res convenen unes recomanacions pràctiques. Hi ha qui opinarà que és millor deixar que els jugadors s'espavilin i trobin els seus propis camins, però l'autor creu que donar unes pautes per a qui comença i té poca experiència no exclou una emancipació posterior, fent-les progressar o bé contradint-les obertament:

- 1) Com ja es diu en el segon paràgraf de la lletra menuda, el joc consta de dues fases: localitzar quina de les tres diagonals llargues (fileres de 9 cercles, la vertical i les dues que formen amb aquesta un angle de 60°, a banda i banda) és l'eix de simetria de la solució, i resoldre el SHS després d'ampliar amb els simètrics els valors donats fora de l'eix (els de l'eix no valen); és a dir, de repetir-los en posició simètrica.
- 2) Com que en tots els SHS publicats queda oberta la possibilitat que una qualsevol d'aquestes tres diagonals sigui l'eix de simetria, la primera fase consisteix a explorar les tres hipòtesis, per descartar les dues falses i seguir jugant amb la vertadera. El procediment consisteix a escriure els simètrics dels valors públics i, si algun dels simètrics entra en contradicció amb un d'ells (perquè aquest valor ja figurava en alguna de les tres fileres concurrents), la hipòtesi resultarà falsa; així que caldrà esborrar els simètrics afegits i passar a la següent.

- 3) Pot ser que després d'haver afegit tots els simètrics no veiem xifres repetides en cap filera, tot i ser això el més freqüent. En aquest cas cal seguir com si ja s'hagués passat a la segona fase: pot passar que seguim emplenant cercles buits fins a tenir-los tots plens (solució) o que un d'aquests emplenaments entri en contradicció amb els existents, cas que obligarà a esborrar-ho tot, tret de les xifres de l'enunciat, i a passar a la següent hipòtesi de simetria (això només pot passar en la primera o segona hipòtesi; si hem arribat a la tercera, ja és la bona).
- 4) La millor manera d'abordar la segona fase és anotar en els cercles que encara resten buits (xifres ben menudes, perquè hi càpiguen totes) els valors candidats: s'exclouen de les candidatures els que ja figuren en les tres fileres concurrents. La primera vegada, en lloc d'identificar els candidats cercle a cercle, és més ràpid fer-ho per fileres (millor no paral·leles a l'eix de simetria): en principi, els candidats comuns a la filera resulten d'excloure els valors dels seus cercles plens i, d'aquests, en cada cercle buit seran eliminats els dels cercles plens de les altres dues fileres concurrents. I, sobretot, recorda que cada vegada que emplenis un cercle amb el valor definitiu, cal eliminar-lo de les candidatures dels cercles de les tres fileres que hi concorren.
- 5) La manera més freqüent de passar un candidat a valor definitiu serà quan, en anar esborrant candidats, en algun cercle només en quedi un.
- 6) Igual que en els sudokus clàssics, quan dues cel·les d'una filera tenen només dos candidats i són els mateixos, aquests es poden eliminar de la resta de la filera. Això no és sinó un cas particular d'una norma més general: quan en una filera de més de N cel·les buides n'identifiquem N o tots els candidats pertanyen al mateix conjunt de N valors, aquests poden eliminar-se com a candidats de la resta de cel·les de la filera.
- 7) Per contra, quan un valor candidat sols apareix en una de les cel·les d'una filera, només podrà passar a valor definitiu si aquesta és de nou cel·les (en un SHS, les tres úniques amb la sèrie completa de 1 a 9).
- 8) Així com en la recomanació 2 parlàvem d'anotar els valors publicats en els cercles buits simètrics respecte a la filera de nou que sotmetíeu a comprovació per saber si era l'eix de simetria, les recomanacions 4, 5, 6 i 7 només obliguen a treballar en un de cada parell de cercles buits simètrics respecte aquest eix; la conclusió a què arribis (determinació inicial o actualització de valors candidats, o ascens d'un candidat a valor definitiu) podrà ser traslladada directament al cercle simètric. La duplicació de resultats és el principal avantatge pràctic dels SHS.
- 9) Sobre l'ordre de verificació de les fileres de nou, millor començar per la vertical; així, si resulta no ser l'eix de simetria, almenys s'haurà dedicat poc temps a la comprovació: la detecció visual de les posicions simètriques és més immediata si estan en una mateixa horitzontal; també resulta més còmode escriure xifres orientades igual que les impreses.
- 10) Deixant de banda les eventuais invencions dels visitants d'aquest blog (com, per exemple, còpia ampliada a A3 del full A4 imprès amb els sis sudoku-enunciats), hi ha dues formes de procurar-se suport material per a la resolució dels SHS: imprimir la Plantilla Hexagonal de la portada informativa o imprimir-se el primer full de cada entrega (un PDF amb 6 SHS, els enunciats a la primera pàgina i les solucions a la segona).
 - A) Si esculls el primer procediment tot són facilitats (per exemple, treballar amb cercles més grans), tret d'haver-te de copiar a mà les xifres de l'enunciat:
 - Si ho fas amb llapis hauràs d'anar en compte a l'hora d'eliminar candidats de cercles buits, perquè corres el perill d'esborrar-les

(tampoc és tan greu, perquè les pots tornar a copiar). Ara bé, si en la primera fase l'eix vertical no és el de simetria, el millor que pots fer és esborrar-ho tot (per consumir només un hexàgon) i tornar a copiar a mà les xifres de l'enunciat girant-ne la posició 60° (això vol dir que cada xifra se situarà en un cercle diferent, però escrivint-la dreta) de manera que l'eix a comprovar s'orienti verticalment; en aquestes condicions el treball serà més còmode.

- Si ho fas amb bolígraf no corres el perill d'esborrar-les, però si l'eix vertical no és el de simetria, has d'esborrar el llapis i:
 - Si vols que l'eix que proves quedi sempre orientat verticalment, hauràs d'utilitzar més d'un hexàgon.
 - Si vols aprofitar l'hexàgon on has copiat l'enunciat, l'eix que toqui comprovar serà l'orientat a 60° o a -60° (o de primer a 60° i després a -60°), però no pots caure en el parany de girar el full de paper de manera que aquest eix s'orienti cap a tu.

B) Si esculls el segon procediment i l'eix vertical és el de simetria, no hi haurà cap més problema que la petitesa dels cercles, però si no et trobaràs en les condicions de l'últim cas (còpia de l'enunciat sobre la plantilla, amb bolígraf i volent aprofitar l'hexàgon), amb l'agreujant dels cercles petits. Precisament per aquesta similitud, repetim allò de no caure en el parany de girar el full de paper de manera que l'eix que es prova quedi orientat verticalment, però ara s'indica el motiu: fent això llegiràs malament les xifres impreses i, encara pitjor, aquestes i les que escriguis tindran orientació diferent; encara que sembli un mal consell, és preferible mantenir el full en la posició original i vèncer la dificultat que presenta localitzar posicions simètriques amb l'eix inclinat $\pm 60^\circ$, dificultat que es pot pal·liar dibuixant amb llapis (i a pols, si no es té cap regla a mà) les quatre línies auxiliars que pots veure dibuixades a traç fi en els quatre hexàgons menors del document Fases, accessible com el present des de la portada informativa del blog: una és l'eix que es comprova i les altres tres són perpendiculars pels vèrtexs i pel punt mig dels costats de l'hexàgon que són paral·lels. A canvi d'això, podràs llegir i escriure tots els caràcters numèrics drets, i l'autor et garanteix que, després d'unes setmanes practicant, et resultarà gairebé tan automàtic localitzar les posicions simètriques respecte a un eix inclinat com fer-ho respecte a un eix vertical.

(En relació al document Fases convé aclarir que com a exemple s'ha pres SHS0001, 1^r SHS de la 1ª entrega: 1) l'eix vertical és fals, perquè dels valors simètrics incompatibles amb l'enunciat -barrats tots quatre amb una X- n'hi ha prou a trobar-ne un per abandonar; 2) l'eix a 60° també és fals; 3) l'eix a -60° és el de simetria; 4) s'arriba a la solució.)

L'autor es compromet a cursar una entrada cada dilluns o, per ser exactes, cada primer dia feiner de la setmana. Cada entrada constarà de 6 SHS (a la primera pàgina) amb les solucions respectives (a la segona). Com que en les solucions els eixos salten a la vista encara que no es vulgui, s'aconsella visualitzar-les controladament: per exemple, es suggereix resoldre els SHS en el mateix ordre de presentació (de seguida veuràs que sempre s'ordenen de fàcil a difícil), passar a la pàgina de les solucions únicament quan se n'hagin resolt 2, 4 o 6, i mai sense abans haber ajustat el zoom de manera que la visió en pantalla es limiti a dos hexàgons; altrament, un es podria assabentar, involuntàriament, de quins són els eixos de simetria dels SHS pendents de resolució, cosa gairebé tan desagradable com que t'expliquin el desenllaç inesperat d'una pel·lícula de misteri. Quant a la selecció segons el grau de dificultat, donant per fet que cada dia se'n resoldrà un (com a comportament estàndard del visitant que treballa i té vida familiar), que se seguirà l'ordre de presentació, que cada setmana se n'ha de publicar de fàcils (F), intermedis o normals (N) i difícils (D), amb els darrers cap al final perquè, si el jugador no ha tingut prou temps divendres i/o dissabte, pugui acabar-ho diumenge, es comença amb la fórmula F+F+N+N+N+D, però si els visitants discrepessin es podria passar a F+F+F+N+N+D o a F+F+N+N+D+D.

Degut a les limitacions de l'autor en la connexió a Internet (no accepta haver de pagar una operadora de telefonia i acostuma a fer-ho via wifi en biblioteques públiques), podria ser que de vegades incomplís el compromís esmentat, endarrerint-se en el lliurament de l'entrega setmanal. Si això passés sovint, de tant en tant i com a compensació als visitants l'entrega constaria de sis pàgines, les dues primeres ordinàries (amb els sis SHS setmanals) i les altres quatre que consistirien en els enunciat i solucions de sis SHS d'un tipus molt especial: Sudokus Hexagonals Simètrics triples (triple simetria o triple solució, com més us plagui). Però això ja són figures d'un altre paner, que si més no demanen una explicació provisional.

En el segon paràgraf en lletra menuda de la portada informativa del blog, referint-nos a la fase de localització de l'eix de simetria, es comenta que "Habitualment, identificar els falsos eixos és ràpid, perquè la vulneració de les regles de joc es descobreix en repetir les xifres de l'enunciat en posicions simètriques, però de vegades això no és així i caldrà emplenar gairebé tots els cercles, resultant tan llarga aquesta fase com la segona" i, dues pàgines enrera, la recomanació pràctica 3 torna sobre aquest tema. Doncs bé, de la mateixa manera que en la majoria de casos les dues fileres de nou cercles que no constitueixen eix de simetria (per escurçar-ho, les anomenarem falsos eixos) es detecten en un tres i no res però de vegades triguen força a ser reconegudes com a falses (en aquesta circumstància els SHS poden ser aprofitats si els temps de exploració són similars i són tinguts en compte en la qualificació F, N o D) o bé un queda desemmascarat de seguida però l'altre no (aquests casos mai no han de ser proposats per al joc, ja que en no poder assegurar en quin ordre explorarà el jugador les diagonals de l'hexàgon és arriscat aventurar-ne el grau de dificultat), quan la verificació de l'eix autèntic quedi en segon o tercer lloc, passa una cosa semblant en la caracterització mateixa de les tres diagonals com a eixos de simetria: si ens limitem a considerar aquelles distribucions de 61 nombres de l'1 al 9 que, tot complint els requisits genèrics de sudoku (que cap d'ells es repeteixi en una filera), siguin simètriques respecte a un eix determinat, en la majoria de casos les distribucions obtingudes en prendre els altres dos com a eixos de simetria són inviabilitats com a solució (és a dir, no compleixen les condicions genèriques d'un sudoku), però hi ha una porció més reduïda de casos en què també és possible obtenir solucions simètriques respecte a un dels altres dos eixos o, fins i tot, respecte a tots dos. (Cal no confondre l'afirmació que un sudoku-enunciat pot ser compatible amb diverses sudoku-solucions -cadascuna simètrica respecte a un eix diferent- amb una altra fàcil de demostrar: si una sudoku-solució és simètrica respecte a un eix no pot ser-ho també respecte als altres dos.)

Aquesta és l'oportunitat d'aclarir una circumstància que de moment s'havia vist envoltada de cert misteri: fins ara, a la lletra menuda de la portada informativa del blog i en aquest mateix document, havia quedat ben clar que la sudoku-solució en què culminava el joc havia de ser simètrica respecte a un dels tres eixos i l'única compatible amb el sudoku-enunciat, però mai no s'havia fet esment del que passava amb els altres dos eixos: ¿hi pot haver o no sudoku-solucions simètriques respecte als altres dos eixos, igualment compatibles amb el sudoku-enunciat? I, cas de resposta afirmativa, ¿són o no úniques aquestes solucions? Doncs ja és hora d'aclarir-ho d'una vegada:

- Respecte a un dels tres eixos, un sudoku-enunciat pot ser:

- Incompatible amb una sudoku-solució simètrica, per tenir un parell de cercles simètrics i amb xifres diferents, un parell de cercles en una mateixa filera i amb la mateixa xifra o perquè, en ampliar-lo amb la repetició de les xifres en posicions simètriques, d'entrada o havent ja progressat emplenant altres cercles, s'incorre en contradicció.
- Compatible amb una sudoku-solució simètrica, i en aquest cas pot tenir:
 - Diverses sudoku-solucions (indeterminació), cas en què no s'accepta.
 - Una única sudoku-solució (solució determinada), que només s'accepta si respecte als altres dos eixos es dona una d'aquestes situacions:

- Per ser un SHS ordinari: ser tots dos incompatibles amb una sudoku-solució simètrica i tenir un grau similar de dificultat (immediata o diferida) la detecció d'aquesta circumstància.
- Per ser un SHS triple: ser tots dos compatibles amb sengles sudoku-solucions simètriques (tenir-ne cada eix una de sola).

Així doncs, un sudoku-enunciat ampliat amb les mateixes xifres en posició simètrica respecte a una de les tres fileres de nou cercles pot no tenir cap sudoku-solució lligada a aquesta filera (incompatible), tenir-ne una (determinat) o més d'una (indeterminat), però de les combinacions possibles sols s'accepten les indicades a la llista i encara, quant als SHS simples, amb restriccions addicionals (un temps d'exploració similar per esbrinar que les dues falses simetries són incompatibles amb les regles del sudoku):

<u>eix a -60°</u>	<u>eix a 0°</u>	<u>eix a 60°</u>			
incompatible	+	incompatible	+	incompatible	
incompatible	+	incompatible	+	determinat	-> SHS simple
incompatible	+	determinat	+	incompatible	-> SHS simple
determinat	+	incompatible	+	incompatible	-> SHS simple
incompatible	+	determinat	+	determinat	-> SHS doble
determinat	+	incompatible	+	determinat	-> SHS doble
determinat	+	determinat	+	incompatible	-> SHS doble
determinat	+	determinat	+	determinat	-> SHS triple
determinat	+	determinat	+	indeterminat	
determinat	+	indeterminat	+	determinat	
indeterminat	+	determinat	+	determinat	
determinat	+	indeterminat	+	indeterminat	
indeterminat	+	determinat	+	indeterminat	
indeterminat	+	indeterminat	+	determinat	
indeterminat	+	indeterminat	+	indeterminat	
indeterminat	+	indeterminat	+	incompatible	
indeterminat	+	incompatible	+	indeterminat	
incompatible	+	indeterminat	+	indeterminat	
indeterminat	+	incompatible	+	incompatible	
incompatible	+	indeterminat	+	incompatible	
incompatible	+	incompatible	+	indeterminat	
incompatible	+	determinat	+	indeterminat	
incompatible	+	indeterminat	+	determinat	
determinat	+	indeterminat	+	incompatible	
determinat	+	incompatible	+	indeterminat	
indeterminat	+	incompatible	+	determinat	
indeterminat	+	determinat	+	incompatible	

I, ja que hem parlat dels SHS triples com d'una raresa dintre de l'espècie, per jugar-hi només esporàdicament, l'autor convida als visitants del blog no interessats únicament a passar l'estona resolent els SHS que hi publica sinó a anar un pèl més enllà, a reflexionar sobre la següent possibilitat: ¿no seria interessant presentar com a enunciat el d'un SHS triple del qual s'hagués fet desaparèixer la xifra d'un cercle, proposant com a joc omplir algun cercle (el que els autors han buidat i el jugador ignora) per tal de transformar-lo en un SHS triple (repetim'ho, SHS amb només tres solucions -cadascuna simètrica respecte a un eix- compatibles amb l'enunciat ampliat amb un emplenament més)? Cal tenir present que no és tan senzill com buidar qualsevol cercle: s'ha de comprovar si l'eliminació de la xifra triada dóna lloc a més d'una solució simètrica respecte a cada eix; és a dir, que la xifra i la simètrica no eren accessòries sinó necessàries per determinar l'única solució. Però no n'hi ha prou amb verificar això, perquè la solució al problema plantejat pot no ser única (atenció!, que ara no ens referim a cap sudoku-solució sinó al binomi posició-xifra) sinó múltiple: podria ser que, a més de la xifra suprimida, n'hi hagi d'altres en el sudoku-enunciat que si són eliminades també superin la comprovació, i totes serien vàlides.

Com s'enfronten els jugadors amb els sudokus clàssics? Centrant-nos en els impresos en paper (malgrat la difusió mitjançant un blog, els SHS que s'hi publiquen s'inscriurien en aquesta categoria, perquè el procés de resolució no disposa d'auxili informàtic, igual que els de la premsa generalista o de revistes especialitzades), des de qui els utilitza per matar el temps mentre es desplaça en transport públic i els deixa com hagin quedat quan arriba al seu destí, fins al friki incapaç d'adormir-se si no ha resolt el sudoku del dia, el repertori d'actituds és tan extensa que caldria recórrer a allò de tants caps tants barrets. Però com que aquí no interessa tant la motivació com el modus operandi, el territori el tenim més apamat. De tota manera, no és aquest el lloc per fer una disertació metodològica, i es remet al lector a [https://ca.wikipedia.org/wiki/Sudoku#M.C3.A8todes de resoluci.C3.B3](https://ca.wikipedia.org/wiki/Sudoku#M.C3.A8todes_de_resoluci.C3.B3) (Viquipèdia) i

a [https://es.wikipedia.org/wiki/Sudoku#M.C3.A9todos de resoluci.C3.B3n](https://es.wikipedia.org/wiki/Sudoku#M.C3.A9todos_de_resoluci.C3.B3n) (Wikipedia) per trobar referències més autoritzades i exhaustives sobre les estratègies de resolució. Tot i que, per incidir de ple en la polèmica real hauríem d'adoptar un criteri discriminador binari: si el jugador es rumia la jugada sense empastifar el paper, perquè quan ho fa ja és per escriure en el cercle la xifra que creu que li escau, encertadament o no, parlarem de "resolució amb bolígraf" (encara que l'estri utilitzat sigui diferent); si fa anotacions a l'interior dels cercles, que va modificant fins a posar-hi el valor definitiu, parlarem de "resolució amb llapis i goma", encara que no es faci servir la goma perquè aquestes anotacions es realitzen en els marges o en un full de paper diferent (i potser utilitzant bolígraf!), com per exemple la plantilla hexagonal. ¿Què potser té molta importància, això?: doncs sembla que sí, si fem cas dels partidaris del primer sistema.

Havent arribat en aquest punt, l'autor creu que el millor que podria oferir són les seves pròpies experiències, alhora que lamenta que aquestes siguin tan escasses, per les raons que s'apunten al final d'aquest text. En els set anys d'afició als sudokus, confessa haver tingut només una amistat amb qui compartir aquesta dèria, i que durant força temps es veien regularment, amb el pretext de prendre un cafè amb llet, mentre plegats feien gimnàstica mental resolent algun sudoku. Fins i tot va haver-hi una època daurada en què es van poder permetre abordar el mateix sudoku (era relativament fàcil aconseguir dos exemplars de METRO, QUÉ o ADN, premsa diària de distribució gratuïta que a diferència de 20 MINUTOS, l'únic supervivent, incloïa aquest joc). Per resumir, presentant aquesta amiga com a practicant exclusiva de la resolució amb bolígraf i presentant-se l'autor com a practicant gairebé exclusiu de la resolució amb llapis i goma, aquest darrer creu no pecar de parcial dient que la primera acostumava a completar els sudokus fàcils una mica abans, els normals si fa no fa simultàniament i en els difícils (si no els defugia) solia encallar-se. Val a dir que no era una fonamentalista que defensés el seu sistema com una qüestió de purisme metodològic, sinó una pragmàtica de mentalitat oberta que un dia va reconèixer que la seva via era més ràpida però la de l'autor era més eficient, tot i que més avorrida. L'autor confessa que considera l'aparent frivolitat d'ella en relació al tema (al cap i a la fi els sudokus no són més que un joc, la practica del qual pot anar tan lluny com arribi la capacitat de gaudi del jugador, però mai convertir-se en una obsessió) més sana que l'obcecació de l'autor, que tanmateix haurà servit perquè els SHS vegin la llum. D'altres experiències no s'atreveix a testificar amb garanties perquè, per exemple, quan en un viatge en tren va veure de reüll com els seu veí de seient despatxava, amb bolígraf i en una hora, els tres sudokus de LA VANGUARDIA, tampoc no hauria posat la mà al foc per l'encert de les solucions. Més recentment, quan ja s'havia passat als SHS, se li va ocórrer que podia beneficiar determinada fundació humanitària amb aquesta novetat, si se n'informava a la premsa i algun diari s'interessava per publicar-la, però abans de dir com va acabar tot hi ha dues anècdotes que creu que val la pena explicar. Per una banda ha d'aclarir que l'interlocutor habitual no era aficionat als sudokus però tenia un amic que sí i va pensar que, abans de posar-se en contacte amb la premsa, seria bo conèixer la seva opinió: es veu que d'entrada ho va agafar

amb curiositat i interès, però després de fer-ne un quants la impressió que en va treure la resumia dient que l'execució d'aquesta modalitat de sudoku requeria temps, llapis i goma, mentre que la seva experiència dels sudokus ordinaris era més d'immediatesa i automatisme. Per l'altra, l'autor recorda com en una reunió a la seu de la fundació, una persona que sovint els feia d'assessor i tenia afició als sudokus va trobar interessants els SHS (més fàcils d'executar que d'explicar-ne les regles, va dir), opinant però que no se'ls imaginava en una pàgina del diari sinó més aviat en el suplement dominical. Preguntat sobre com s'ho muntava ell, va explicar-se més o menys dient que els sudokus fàcils se'ls saltava, només abordava els normals i difícils, i que els feia amb bolígraf perquè mai no havia tingut necessitat d'esborrar res. Han transcorregut mesos d'això, la fundació va contactar amb diaris importants, fins i tot amb una revista especialitzada en mots encreuats, sudokus i altres passatemps, i no hi ha hagut cap resposta (tret d'un diari que ha posat per davant que no paga pels sudokus que publica). Res d'això no ha sorprès l'autor, pel que fa a la premsa diària (tampoc no s'imagina ningú a l'autobús, amb el diari a la mà i resolent el SHS amb llapis i goma, i els suplement dominicals acostumen a incorporar fotesses d'una altra mena, però no passatemps), tot i que s'esperava cert interès o almenys curiositat per part de la revista especialitzada; ells s'ho perden.

Per no fer-ho més llarg, l'autor reconeix que no té una memòria fotogràfica i segurament menys retentiva que la majoria de la gent, raó per la qual ha hagut d'utilitzar habilitats alternatives i se n'ha sortit gairebé sempre. Utilitzant el lèxic de les referències enllaçades en la pàgina prèvia (però evitant termes tan dubtosos com "escanerització" i "resoledor"), diria que amb els sudokus fàcils sovint en té prou aplicant reiteradament processos d'escaneig, amb els normals gairebé sempre ha de intercalar algun marcatge de candidats entre escanejos successius, limitat però a files i/o columnes conflictives, i amb els difícils ha d'acabar marcant els candidats de totes les cel·les buides a partir del moment en què l'escaneig no dona més de si. Tanmateix, l'anàlisi "i si" només l'utilitza amb sudokus irreductibles per via deductiva, atzucac a què generalment només s'hi arriba amb els difícils (en aquests casos, si té a mà l'ordinador, l'autor es deixa de romanços i li demana directament la solució per saber quins candidats van a missa en les cel·les crítiques, i així no perdre més temps en temptejos estèrils).

En definitiva, com que aquí no ens hem d'ocupar tant dels sudokus clàssics com dels SHS, les principals diferències d'execució entre els quals són que en els primers l'existència de regions permet recórrer a l'escaneig previ, que l'anotació miniatritzada de candidats en les cel·les buides en teoria és discrecional (tot i que gairebé sempre convenient, tret que al jugador no li calgui fer-ho perquè té una ment privilegiada i duu la distribució de candidats gravada a la memòria) i que la presència única d'un candidat en alguna fila, columna o regió comporta l'ascens immediat a valor definitiu, mentre que en els segons l'escaneig no és aplicable (tot i que la mancança quedi ben compensada en duplicar-se els valors trobats, que són transmesos a la posició simètrica com si obeïssin al tronat eslògan comercial de dos al preu d'un), l'anotació de candidats és obligada i l'ascens és procedent només si la presència única es dona en alguna de les tres fileres de nou cercles, constatem que allò que més repugna als detractors dels SHS són les anotacions o marcatge de candidats, uns per no tenir la paciència de fer-ho i altres per creure que és treball de formigueta i li manca l'emoció de la troballa inesperada. Discrepant l'autor de valoracions que no responen a argumentacions sinó que entren de ple en un món subjectiu, les respecta com a manifestació de preferències però creu que no tenen pes per desqualificar els SHS: encara que el marcatge de candidats sigui aquí l'únic aplicable, el mètode és prou eficient en la resolució de sudokus de qualsevol tipus.

I, parlant de subjectivitat i preferències, completarem el cicle per tornar a les actituds extremes presentades en començar: en Joan Colom recomanaria al passatger d'autobús que entretingués l'espera contemplant el paisatge

urbà exterior o el paisatge humà interior, tot deixant volar la imaginació; i al friki insomne que canviés el bolígraf pel llapis automàtic (portamines de 0,5 mm, HB) i la goma d'esborrar (blanca, de plàstic), que reservés per al sudoku mitja hora al dia i que s'ho prengués amb calma, amb la seguretat que el podrà resoldre (si és un SHS, millor) i dormir com un infant. Només si el tria difícil, pot passar que ensopegui amb algun d'aquells realment antipàtics en què l'emplenament per via deductiva queda aturat i cal posar-se a temptejar valors (generalment a partir una posició amb dos candidats); en aquest cas, si ja s'ha acabat el temps, cal ser indulgent amb un mateix i deixar-ho per un altre dia, en la convicció que sols queda feina mecànica i que només és qüestió d'anar fent. Bé, això no és del tot exacte sinó que cal adquirir cert ull clínic per saber triar el conjunt binari o ternari de candidats que condueixi al final directament o almenys després de repetir en el menor nombre de cel·les possible temptejos similars (en els SHS sol ser preferible provar cercles situats sobre l'eix de simetria o en fileres on els dos [tres] únics candidats es repeteixin una vegada [dues vegades]).

No és cap exageració afirmar que, amb el sistema d'anotar en les cel·les pendents de resolució les xifres candidates (i en els SHS no hi ha altre remei que seguir aquest sistema), es va lent però segur. Per ser precisos, es treballa amb la seguretat quasi absoluta d'acabar el sudoku i, encara que es vagi més lent (sobretot en sudokus fàcils), no hi res més lent que quedar-se encallat (sobretot en sudokus difícils) i deixar-lo sense acabar. Tret que un s'ho prengui com un assumpte d'honor o que no trobi cap plaer en seguir un procés llarg i que no té tant de risc, que ja s'ha dit que en qüestió de fílies i fòbies no hi res a objectar, l'autor només pot afegir, sense ser un incondicional del moviment Slow, que ja prou inhumà que és el taylorisme en el treball com per exportar l'estrés al món del lleure, i en aquest sentit enveja els visitants del blog perquè si els ve de gust fer algun SHS no estaran subjectes a cap condicionament, mentre que ell accepta lliurement estar pendent del rellotge quan escull un SHS per publicar, en haver-lo de qualificar i no poder permetre's cap pausa durant la resolució.

Ja us haureu imaginat que Joan Colom era un pseudònim (no s'explicaria de cap altra manera la pallassada de traduir al castellà nom i també cognom) que respon a certa predisposició de l'autor a treballar en solitari o, si s'ona millor, a certes mancances que el discapaciten per fer-ho col·laborant amb altres persones, i en aquest sentit es podria dir que la creació d'un blog no només és l'intent de donar a conèixer els SHS sinó també de superar aquesta limitació. El vincle amb aquest tret de la seva personalitat és més clar en la versió castellana, per l'arxiconegut rodolí popular:

Soy como Juan Palomo:

yo me lo guiso; yo me lo como.

Però també podríem improvisar una rima en català (haurà de ser un tercet):

Sóc com en Joan Colom:

crec que me'n sortiré

mes no sé quan ni com.

Centrant-nos en el tema de la gènesi i difusió dels SHS, si la primera dita reflecteix les condicions en què l'autor va efectuar la troballa, va anar-la perfilant, ampliant-ne el repertori i atipar-se de resoldre'n manualment un grapat, per catalogar-los segons el grau de dificultat però sense haver aconseguit despertar entusiasme en ningú mes, la segona és com una alenada de l'esperança dipositada en el blog. En última instància, els visitants decidireu amb els vostres comentaris si el mesurat optimisme que destil·la té o no fonament. No li sabrà massa greu si revelen que el nou joc té més detractors que partidaris; seria molt pitjor copsar una total indiferència.

Benvinguts al blog de Joan Colom!

- ▶ **Pàgines 1 a 3: resolució dels SHS (continuació lletra menuda de Portada)**
- ▶ **Pàgines 4 i 5: què hi ha darrera d'un SHS?**
- ▶ **Pàgines 6 a 8: resoldre SHS és prou entretingut com a joc?**